

Het bedrog van Izaäk door Rebekka en Jakob

Als de tweeling Ezau en Jakob veertig jaar oud zijn trouwt Ezau terwijl Jakob nog bij zijn ouders blijft wonen en geen aanstalten lijkt te maken zijn moeder te verlaten. Is dit is omdat Jakob erg aan zijn moeder gehecht is, of dat hij zijn ouders tot steun wil zijn nu zijn vader blind geworden is, vertelt het verhaal niet. In elk geval is het in strijd met de bestemming van een man, zoals God in Genesis 2:24 zei: *Een man zal zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten.*

Rebekka lijkt te beseffen dat Jakob niet tot zijn bestemming kan komen onder haar beschermende vleugels, en via een bizar gebeuren zorgt zij ervoor dat Jakob wel weg móet, omdat zijn broer hem dreigt te vermoorden. Ze zal het verhaal van Kaïn en Abel in gedachten gehad hebben. Zie Genesis 4.

Waar het mij om gaat is waarom Rebekka een soort toneelstuk gaat opvoeren, waarin Jakob tegen zijn zin de hoofdrol moet spelen.

Wat in Genesis 27 beschreven wordt is een echt familiedrama met, zo lijkt het, alleen maar verliezers:

- Vader Izaäk wordt door zijn vrouw en jongste zoon om de tuin geleid.
- Moeder Rebekka ziet haar lievelingszoon vertrekken om zijn leven te redden.
- Ezau wordt benadeeld door het bedrog van zijn broer, en de verhouding met zijn moeder zal er ook niet beter op worden.
- Jakob moet hals-over-kop wegvluchten, en verliest alles waar hij aan gehecht was. Hij laat zijn ouders in de steek en kan op zijn vlucht niets meenemen dan een stok.

De latere opvattingen over dit gebeuren zijn dan ook eensluidend negatief. In Hosea 12:4 staat een zinspelend hierop: *In de baarmoeder hield hij de hiel van zijn broer al vast.* Ook wordt gewezen op de tekst in Jeremia 9:4: *Elke broeder doet niets anders dan bedriegen.* Alle commentatoren van Genesis lijken het er over eens te zijn dat de daad van Rebekka en Jakob af te keuren is. Radak spreekt zelfs over 'de zondige daad van Rebekka', en ook Vredenburg heeft het over Rebekka's 'zondige daad'.

De volgende week wil ik ingaan op mogelijk diepere motieven die aan Rebekka's handelen ten grondslag kunnen liggen. Is Rebekka's handelen wel af te keuren?

Lukas de Groote, Augustus 2024